

Korte boekbespreking

P.L. Storm

‘Ik herinner mij nog...’

De jonge jaren van dr. W.G. de Vries

Nog maar kort geleden, vorig jaar, overleed dr. W.G. de Vries (geboren in 1926). In zijn tachtigste levensjaar. Hij behoeft op deze plaats geen introductie. Een bekende predikant was hij in het midden van onze kerken. Iemand die naast zijn predikantswerk nog heel veel andere taken in het kerkelijke leven heeft vervuld. Ook voor onze stichting *Woord en Wereld* heeft hij veel betekend.

Nu ligt er een boek over hem voor me. Van hemzelf. *Ik keek mijn ogen uit*, luidt de titel. Het is een uitgave van een deel dat getild is uit een groter geheel, zo begrijp ik uit het voorwoord dat geschreven is door dr. G. Harinck. Maar dit deel leek Harinck het interessantst voor uitgave, omdat het vooral de periode beslaat van de jaren kort voor en na de Vrijmaking. Een begrijpelijk interessegebied voor ons Archief- en Documentatiecentrum, waarvan Harinck directeur is. Het is in de boekenserie van dit centrum als nummer 11 verschenen. Harinck staat zelf op de titelpagina als bewerker vermeld. De Vries is overleden tijdens de bewerking van dit deel memoires. Maar wat vervolgens de rol geweest is van de bewerker, wordt niet duidelijk. Op het korte nawoord na, is het voortdurend De Vries zelf die zijn lezers vertellend toespreekt.

De keuze voor de betreffende jaren (1926-1952) noemde ik begrijpelijk. Toch is die ook verrassend. Memoires zijn meestal het interessantst en kerkhistorisch het meest inzichtgevend of pikant, als iemand aan het woord is over geschiedenis waarin hij zelf een betekenisvolle rol gespeeld heeft. Bij W.G. de Vries zijn dat dus de vele jaren dat hij predikant was, tal van uiteenlopende functies bekleedde en publiceerde. Dat viel bijvoorbeeld in de tijd van de bewogen jaren zestig toen het naar de scheuring toegroeide waaruit de NGK ontstonden (waarover De Vries zelf een kerkhistorisch boekje publiceerde in de cahierreeks van onze stichting, *De Vrijmaking in het vuur*, dat nog altijd veel waarde heeft om te ontdekken wat de kwesties in geding waren!). Maar wie nieuwsgierig is naar De Vries' herinneringen aan die periode, wordt door dit boekje niet bediend. De herinneringen hebben betrekking op zijn jeugd tot en met het allereerste begin van zijn predikantschap. In 1951 werd hij door zijn leermeester en schoonvader, dr. K. Schilder, bevestigd als predikant in Winschoten. Maar het verhaal breekt dan al af in het voorjaar van 1952, bij het voor onze kerken zo ingrijpende sterven van eerst Schilder en een paar weken later Holwerda.

Dat jaar betekende zonder meer een bepaalde cesuur in de geschiedenis van onze kerken. Maar voor deze memoires betekent het ook dat we niet te horen krijgen hoe De Vries de veel langere periode heeft beleefd waarin hij, om zo te zeggen, niet langer toeschouwer maar medespeler was. Nu horen we hem vertellen over zichzelf als kind, gymnasiast en theologisch student. Voor wie De Vries gekend heeft (of de personen met wie hij in aanraking kwam en die indruk op hem maakten), levert dat regelmatig boeiende verhalen en anekdotes op, maar kerkhistorisch gezien niet veel nieuws. Wie wel met zo'n verwachting dit boekje gaat lezen (zoals ik aanvankelijk toch wat deed), zal teleurgesteld raken. Je moet jezelf als lezer eigenlijk in een luie stoel wanen met tegenover je De Vries en hem dan horen vertellen, met een goed glas wijn in de hand, wat zijn herinneringen zijn aan heel vroeger. Aan een intens beleefde jeugd in Groningen, aan zijn studententijd in Kampen, aan de oorlogstijd, aan een spannend

en roerig kerkelijk leven. Daarmee ontvang je dan, door zijn ogen, een boeiend tijdsbeeld, waarbij je op het ene moment indrukken van leraren of hoogleraren van toen opdoet, dan weer van de verhoudingen tussen de Groninger predikanten ten tijde van de Vrijmaking, dan weer van zijn eigen keuze voor de Vrijmaking terwijl zijn familie synodaal bleef. Dat alles dan weer afgewisseld met de kroniek van het ontstaan van zijn verkering met de dochter van Schilder die nu zijn weduwe is, of met studentenkolder en verhitte studentendiscussies, vakantietrips, eerste maanden in de pastorie, de begrafenis van Schilder etc. etc. Het grensverkeer tussen memoires van enig historisch belang en van die, die meer bestemd en geschikt lijken te zijn voor de kleinere kring van intimi, is vrij druk. Het zinnetje dat ik als titel voor deze korte bespreking koos, is een typerend refrein in het boek.

Ondertussen blijft de nieuwsgierigheid knagen naar al die andere herinneringen aan theologische ontwikkelingen en discussies en gebeurtenissen in onze kerken, waarin De Vries echt ook participant is geweest. Is het hem in zijn levensavond nog gelukt zijn herinneringen dááaraan op papier te krijgen op een manier die ons beeld en oordeel over al die jaren kan helpen scherp te stellen? Daarover geeft dit boek dus geen uitsluitel.

N.a.v.: W.G. de Vries (bewerker dr. G. Harinck),
'Ik keek mijn ogen uit'. Herinneringen van dr. W.G. de Vries aan de jaren 1926-1952,
ADChartasreeks nr. 11, De Vuurbaak, Barneveld, 2007. ISBN 978 90 5560 360 2. 210 pag.
Prijs €15,90.